

Dato	Utgave	Utarbeidet av	Gjennomgått	Godkjent
2021-12-31	1	HR	SNG	LH

1 BRANSJESTANDARD 13:

BRUK AV UTSTYR OG PERSONLIG VERNEUTSTYR (PVU)

2 FORMÅL/HENSIKT/OMFANG

Formålet med denne bransjestandarden er å beskrive hvilket verneutstyr som skal/kan/bør brukes i ulike arbeidssituasjoner ifm. sikker utførelse av aktuelle oppgaver knyttet til feiing, og skal bidra til målet om en skadefri bransje.

3 REFERANSER/AVGRENSNING/FORUTSETNINGER

Angivelsen av bruk av utstyr er basert på en risikovurdering utført av FLF. Bransjestandarden er retningsgivende for arbeidsgivere, som kan velge å bruke strengere krav enn angitt her.

Det forutsettes at aktuelt utstyr er godkjent eller sertifisert iht. gjeldende forskrifter eller standarder, er forskriftsmessig vedlikeholdt, og at det kasseres når det ikke lenger er i tilfredsstillende tilstand. Det forutsettes videre at brukere har fått og vedlikeholdt relevant kompetanse og ferdigheter i bruk, som anvendes ved bruk av utstyret.

Det forutsettes også at nødvendig opplæring for både arbeidsoppgavene og bruk av utstyr er gjort, og at det er dekkende risikovurderinger der det er påkrevet eller nødvendig.

4 HOVEDINNHOOLD/PROSESS/METODE

4.1 Risikofaktorer, årsaker

- Fallende gjenstander
- Slag i hodet, stange oppi, skalling
- Skarpe gjenstander, kutt, stikk, klem, slag
- Angrepet med skarp gjenstand (ved mistanke)
- Støv, støy
- Sprut og gnister, vann under høytrykk
- Ikke synlig, blir ikke sett
- Manglende lys, ser ikke, kilde til mange farer
- Fall i vann, drukning
- Eksponering for brukte sprøytespisser og andre farlige gjenstander.
- Eksponert for brann eller varme overflater i forbindelse med tilsyn, feiing eller service på ildsteder, sentralfyre, pellets-anlegg, flisfyring, parafinovner og røykrør.
- Heteslag, uttørking
- Eksponering for sot: Gjelder under feiing av skorstein, ildsted og røykrør, ved uttak av sot, ved speiling fra sotluke og kontroll av røykrør, ved tilsyn, ved fresing, og gjennom skittent utstyr fra tidligere feiing

- Eksponering for H₂S og manglende O₂, CO, kvelning i forbindelse med feiing av større sentralfyringsanlegg der man må gå inn i brennkammeret for å feie.
- Oljer og parafin: Ved feiing/tilsyn av sentralfyrer/parafinovner
- Kjemikalier: Daglig rengjøring, bilvask, avfetting, påfylling lut CO₂ måler, adBlue, bilvedlikehold
- Eksponering for asbeststøv eller fibre ved feiing/tilsyn/service som kan forekomme i vegger, tak, gulv og pakninger i tilknytning til ildsteder, spesielt de som er gamle og defekte. Eksponering kan også forekomme der skorstein er foret med plater innvendig i røykkanalen.
- Eksponering for andre farlige stoffer ved tilsyn, fresing, kamerakontroll, feiing av ildsteder og sotuttak.
- Vær, is, snø, sludd, underkjølt regn, vind
- Undervurdering og normalisering: Det er vanlig å vende seg til en lukt. Går vi inn i et fyrrom med oljelukt og lukten er mindre etter noen minutter, har ikke eksponeringen eller lukten blitt redusert, det bare føles sånn fordi vi raskt vender oss til lukten.

Fortsettes neste side

4.2 Risikoreduserende tiltak

I tabellen nedenfor er det angitt ulike situasjoner med tilhørende utstyr og PVU. Dette utstyret kommer som et tillegg til normale forebyggende tiltak.

	Standard	Gjelder for
		Tilsyn og feiing
Hjelm	Godkjent, med stropp	Bruk ifm. mulige fallende gjenstander Ved arbeid i høyden, med fyrkjeler, ved fare for skalling Ved arbeid ved luker, fare for at luken faller igjen
Hansker	Bruk egnede hansker Ulike hansker til ulike formål	Stikk, klem, kutt, sprut, fyrkjeler
(Støvmaske) overtrykksmaske Engangsdress	BHT: baseline og periodisk kontroll Eksponeeringsregister Støvmaske eller maske med overtrykk, ulike filtre for ulike formål. Minimum P3-filer ifm arbeid med sot og asbest.	Sot, asbest
Vernebriller, evt helmasker	Ved fare for at øyne eksponeres for støv, gnister, sprut, røykgasser eller sot,	Stikk, klem, kutt, sprut, sot
Hørselvern	BHT: baseline og periodisk kontroll Bruk ved støyende arbeider	Fresing, høytrykksspyling, vinkelsliper
Fallsele	Brukes med godkjent forankring ved skorsteiner på utsiden av taket,	Om det ikke er mulig å feie fra sotluke eller feierluke
Generelt arbeidstøy	Synlighetstøy med refleks	Alle oppdrag med eksponering for trafikk
Arbeidstøy, ved eksponering for sot	Sot-tett, vedlikeholdt impregnering, plass til kneputer, lukkbare lommeklaffer, feste for karabinkroker	Evt. utarbeide eget oppsett for generell bekledding
Hodeplagg	Beskyttelse mot sot	Brukes sammen med arbeidstøy, og evt. maske
Skotøy, evt. med pigg	Egnet til forholdene, tilstrekkelig friksjon og beskyttelse, vernesko benyttes der det er fare for fallende gjenstander på føtter	Glatt, isete, snø, ulendt Fallende gjenstander
Uniformerte biler, inkludert reflekser	Avklares Med rene soner, og luftblåser	All tjenestekjøring
Livvest	Skal brukes	Ved ferdsel i arbeid ved og på vann
Gassmåler	Skal brukes, H2S, CO, O2, hydrokarboner?	Arbeid i lukkede rom
Stikksikker vest	Brukes ved mistanke om mulig fysisk trussel	Steder der man vet at det bor ustabile personer.
Hodelykt, lys	Standardutrustning, holde arbeidsområdet opplyst. Mangel på lys kan føre til mange farer.	Bruke hodelykt ved dårlige lysforhold, i mørketiden og innendørs ved behov

4.2.1 Vernetøy

Valg av arbeidsklær foretas ut fra farene kartlagt i risikovurderingen. Som et minimum må arbeidstøyet være av en stoffkvalitet som er tett vevet, slik at sotpartikler hindres i å trenge igjennom. Vern mot kulde og regn må også vurderes. Vernetøyet må være tettsluttende. Det vil si sitte tett rundt hender og føtter for å beskytte huden mot kontakt med sot.

Arbeidstøy bør ha mulighet til å sette inn kneputer og det må vurderes om det er spesielt utsatte områder som bør beskyttes bedre. Tøyet skal samtidig sikre bevegeligheten.

4.2.2 Hansker

Vernehansker skal velges for det arbeidet som skal utføres. De skal være en bekvemme og gi godt vern for den som utfører arbeidet. Materialet i vernehansker har en begrenset levetid ved kontakt med visse typer stoffer (beskrevet i produktinformasjon) og kan bli særlig utsatt for ekstra slitasje på noen gitte områder. Hansker har ofte sin begrensning med sot gjennom noen områder på hansen og selve åpningen. Det er derfor viktig å vaske hendene ofte. Noen hansker kan også vaskes.

Engangshansker kan benyttes som supplement eller når det er risiko for smitte, men hender må likevel vaskes grundig.

4.2.3 Hodeplagg

Valg av hodeplagg må vurderes imot arbeidet som skal utføres. Flosshatt, caps og lue kan være beskyttende mot eksponering av sot. Det er like viktig å rengjøre disse etter behov. Det vil i enkelte oppdrag kunne være behov for vernehjelm. Ved besøk på byggeplasser skal man følge de sikkerhetsbestemmelser som gjelder for den aktuelle byggeplassen.

Balaklava som dekker nakke og ører vil også redusere eksponeringen direkte mot hud. Det vil samtidig ha stor verdi i form av feiing på kjølige dager. Det er viktig at materiale er egnet slik at sot ikke trenger lett igjennom stoffet.

4.2.4 Vernesko/arbeidssko

Det er nødvendig med valg av sko som sikrer at foten får god støtte beskyttelse tilpasset omgivelsene det skal jobbes i. For de som utfører arbeid på tak er det spesielt viktig at sålen er av god kvalitet og minsker risikoen for å skli på taket. Det kan være større slitasje for vernesko/arbeidssko som benyttes av brannforebyggere enn andre yrkesgrupper. For brannforebyggere bør skoen også være slik at man hindrer økt belastning på rygg og andre kroppsdeler som kan bli ekstra utsatt for belastning. Normalt sett er vernetupp og spikersåle noe som gjenspeiler en vernesko. Dette må vurderes opp imot arbeidet som skal utføres.

4.2.5 Vernetøy for å beskyttelse mot farlig partikler

PVU (personlig verneutstyr) til bruk for brannforebyggere skal være CE-merket, og bruksanvisning på norsk skal medfølge produktet. CE-merket verneutstyr er normalt også merket med standardnummer som viser at verneutstyr har bestått testkravene fastlagt av den europeiske standardiseringsorganisasjonen CEN. Testkravene er ulike for ulike typer utstyr. Vær oppmerksom på at CE-merket alene ikke sier noe om kvalitet i forhold til et bestemt behov. I noen tilfeller kan fallsikringsutstyr eller andre tekniske løsninger være nødvendig for å ivareta sikkerheten.

Rutiner for oppbevaring, vedlikehold og etterkontroll skal sikre at utstyret fungerer og ikke innebærer risiko under bruk. Skadet, påvirket eller slitt PVU med nedsatte verneegenskaper må kasseres.

Vernetøyet må kunne tas av før man setter seg inn i ren sone i bilen. Eksponert tøy skal tas av før man setter seg inn i bilen.

4.2.6 Øyevern

For arbeid der brannforebygger er utsatt for støv, gnister, sprut, røykgasser eller sot, skal det velges vernebriller eller maske. Det er viktig at øyevern i så liten grad som mulig begrenser brukerens synsfelt og sikt.

4.2.7 Åndedrettsvern

Valget av type åndedrettsvern/filter beror på hva slags forurensning man skal beskytte seg mot. For brannforebygger vil det i hovedsak dreie seg om sotpartikler.

Filtrerende åndedrettsvern

Omdanner forurenset luft til pusteluft ved at luften trekkes gjennom et filter. Disse kan være støvfiltere, gass-/dampfilter eller kombinasjonsfiltere.

Viktige begrensninger ved filtrerende åndedrettsvern er at konsentrasjonen av forurensningen ikke må overskride åndedrettsvernets beskyttelsesområde og at luften alltid må inneholde minst 19.5 % oksygen.

Det finnes flere typer av filtrerende åndedrettsvern

- Hel- og halvmasker med utskiftbare filtre
- Filtrerende halvmasker
- Motorassistert (batteridrevet) åndedrettsvern

Ved feiing av skorsteiner, anbefales det å bruke halv maske med støvfilter P3. Masken bør være lett å ta på og av ved feiing. For å redusere sot i hår og hodet bør man i tillegg bruke hodeplagg. Vernebriller bør brukes for å unngå å få sot, støv og lignende i øynene.

Helmaske med gassfilter er veldig bra å bruke ved feiing av fyrkjeler og ildsteder. Maskene skal være personlige og skiftes når den er slitt. De bør også være lette å gjøres rene. Engangsmasker anbefales ikke å bruke.

4.2.8 Luftforsynt åndedrettsvern

Luftforsynt åndedrettsvern er friskluftmasker, hvor viftemodulen blåser luft inn i pustesone i samme takt som man puster. Det finnes versjoner for helmasker. Masken starter å gi luft når man begynner å puste i den. Masken vil gå i dvale dersom man tar masken av deg. Noen må man fysisk skru av og på.

Disse maskene er utviklet for å beskytte mot støv, gass eller en kombinasjon av disse. Det høyeffektive P3 filteret kombinert med en behagelig halvmaske og et positivt trykk fra viften gir høyere beskyttelsesfaktor enn tradisjonelle halvmasker og er svært godt egnet for de som arbeider i farlige miljøer.

Personer med skjegg må bruke overtrykksmasker for å få tilstrekkelig beskyttelse.

5 INTERESSENER/ROLLER/ANSVAR

Det vises til de generelle beskrivelsene av roller og ansvar i Sikkerhetshåndboken
Spesifikt for denne bransjestandarden gjelder også dette:

Produsenter:

- fremskaffe utstyr som oppfyller aktuelle forskrifter og standarder, og dokumentere

Arbeidsgiver:

- sørge for anskaffelse av godkjent utstyr, sørge for kompetanse og ferdigheter hos arbeidstakere gjennom opplæring og øvelse, og vedlikeholde denne. Dokumentere ved behov.

Arbeidstakere:

- tilegne seg kompetanse og ferdigheter gjennom opplæring og øvelse, og bruke aktuelt utstyr som forutsatt
- varsle om evt. feil, mangler og hendelser ifm. utstyret til arbeidsgiver
- stoppe arbeidet der det er mangler ifm. utstyr, om det kan gå ut over liv og helse, og varsle arbeidsgiver og VO

Verneombud (VO):

- følge med på at foreskrevet verneutstyr brukes, og at det brukes riktig

Bedriftshelsetjenesten:

- Kan bistå arbeidsgiver og arbeidstaker i opplæring og informasjon om valg, bruk, vedlikehold og oppbevaring av PVU

-

6 VEDLEGG/SKJEMAER